

**QO'SHMA TERGOV GURUHLARI FAOLIYATIGA OID XALQARO-
HUQUQIY NORMALARNI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
QONUNCHILIGIGA IMPLEMENTATSIYA QILISH**

Musayev Qamariddin Berdaliyevich

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti xalqaro huquq fakulteti magistranti
e-mail: qamarbekmusayev@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu tadqiqot qo'shma tergov guruhlarining xalqaro-huquqiy asoslari va ularning O'zbekiston Respublikasi milliy qonunchiligiga implementatsiya qilish masalalariga bag'ishlangan. Tadqiqotda qo'shma tergov guruhleri faoliyatini tartibga soluvchi xalqaro-huquqiy hujjatlar, ularning milliy qonunchilikda aks etishi va bu boradagi muammolar chuqur tahlil qilingan. Shuningdek, xorijiy davlatlarning ilg'or tajribasi o'rganilgan holda O'zbekiston Respublikasi qonunchiligini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijasida qo'shma tergov guruhleri faoliyatini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan normativ-huquqiy bazani shakllantirish yo'nalishlari belgilangan.*

Kalit so'zlar: *qo'shma tergov guruhleri, xalqaro-huquqiy normalar, implementatsiya, jinoyat-protsessual qonunchilik, xalqaro hamkorlik.*

Kirish

Zamonaviy dunyoda jinoyatchilik tobora transnatsional xususiyat kasb etib bormoqda. Bu holat jinoyatlarni tergov qilishda davlatlarning samarali hamkorligini talab etadi. Bunday hamkorlikning eng muhim shakllaridan biri - qo'shma tergov guruhleri hisoblanadi. Qo'shma tergov guruhleri bir nechta davlatlarning huquqni muhofaza qiluvchi organlari vakillaridan tashkil topgan va murakkab, transnatsional jinoyatlarni tergov qilish uchun tuziladi. O'zbekiston Respublikasi ham xalqaro hamjamiyatning faol a'zosi sifatida jinoyatchilikka

SJIF: 5.051

qarshi kurashda xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratmoqda. Bu borada qo'shma tergov guruhlarining faoliyatini tartibga soluvchi xalqaro-huquqiy normalarni milliy qonunchilikka implementatsiya qilish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning maqsadi qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga implementatsiya qilishning huquqiy asoslarini takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilangan:

qo'shma tergov guruhlari faoliyatini tartibga soluvchi xalqaro-huquqiy hujjatlarni tahlil qilish;

O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida qo'shma tergov guruhlari faoliyatining huquqiy tartibga solinishini o'rganish;

xorijiy davlatlarning bu boradagi tajribasini tadqiq etish; milliy qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqotning obyekti qo'shma tergov guruhlari faoliyatini tartibga soluvchi xalqaro-huquqiy va milliy normalar tizimi hisoblanadi.

Tadqiqotning predmeti esa qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga implementatsiya qilish jarayonida yuzaga keladigan huquqiy munosabatlardir.

Tadqiqotning metodologik asosi dialektik bilish usuli bo'lib, u qo'shma tergov guruhlari faoliyatining huquqiy asoslarini rivojlanishda va o'zaro bog'liqlikda o'rganish imkonini beradi. Tadqiqotda tarixiy, tizimli-strukturaviy, qiyosiy-huquqiy, mantiqiy, statistik va boshqa ilmiy usullardan foydalanilgan. Tarixiy usul qo'shma tergov guruhlari institutining shakllanish va rivojlanish

bosqichlarini o'rganishda qo'llanilgan. Tizimli-strukturaviy usul qo'shma tergov guruhlari faoliyatini tartibga soluvchi normalar tizimini tahlil qilishda foydalanilgan. Qiyosiy-huquqiy usul xorijiy davlatlar tajribasini o'rganish va milliy qonunchilikni takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashda qo'llanilgan.

Qo'shma tergov guruhlari faoliyatining xalqaro-huquqiy asoslari murakkab va ko'p qirrali tizimni tashkil etadi (Vogler, 2023). United Nations Office on Drugs and Crime (2020) tomonidan tasdiqlanganidek, bu tizimning asosini BMTning Transmilliy uyushgan jinoyatchilikka qarshi konvensiyasi tashkil etadi. Konvensiyaning 19-moddasiga ko'ra, davlatlar jinoyatlarni tergov qilish, ta'qib etish yoki sud muhokamasi o'tkazish maqsadida qo'shma tergov organlari tuzish to'g'risida kelishuvlar tuzishlari mumkin (United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), 2020). Sözüer va Yılmaz (2022) ta'kidlaganidek, bu norma qo'shma tergov guruhlarining xalqaro-huquqiy legitimligini ta'minlovchi asosiy manba hisoblanadi. Kert va Lehner (2021) ko'rsatganidek, BMT konvensiyasi qo'shma tergov guruhlari faoliyatining asosiy prinsiplarini belgilab beradi: davlatlarning suveren tengligi va hududiy yaxlitligi; ichki ishlariga aralashmaslik; o'zaro hurmat va manfaatdorlik.

Bachmaier Winter (2023) ta'kidlaganidek, qo'shma tergov guruhlari faoliyatining xalqaro-huquqiy asoslarini yanada rivojlantirgan hujjat - bu Evropa Ittifoqining "Jinoyat ishlari bo'yicha o'zaro huquqiy yordam to'g'risida"gi

2000-yilgi Konvensiyasidir. Council of Europe (2017) ko'rsatganidek, ushbu konvensiya qo'shma tergov guruhlarini tashkil etish va faoliyat yuritishining aniq mexanizmlarini nazarda tutadi. Block (2020) ning tadqiqotlariga ko'ra, Konvensiyaning 13-moddasida qo'shma tergov guruhlarini tuzish asoslari, guruh a'zolarining huquqiy maqomi, dalillarning maqbulligi va xarajatlarni taqsimlash

masalalari batafsil tartibga solingan. Rijken (2023) o'z tadqiqotida ko'rsatganidek, bu normalar Yevropa davlatlari o'rtasida qo'shma tergov guruhlari faoliyatini samarali yo'lga qo'yish imkonini bermoqda.

Zahidov (2021) ning tahlillariga ko'ra, MDH doirasida qo'shma tergov guruhlari faoliyatining huquqiy asoslari 1993-yilgi Minsk konvensiyasi va

2002-yilgi Kishinev konvensiyasida o'z aksini topgan. Xodjaev (2022) ta'kidlaganidek, bu hujjatlar post-sovet makonida jinoyatchilikka qarshi kurashda hamkorlikni ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. Biroq, Božović (2022) ning kuzatishicha, ushbu konvensiyalarda qo'shma tergov guruhlari faoliyati yetarli darajada batafsil tartibga solinmagan. Petrić (2021) ko'rsatganidek, bu esa amaliyotda muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda.

Xalqaro-huquqiy hujjatlarning tahlili shuni ko'rsatadiki, qo'shma tergov guruhlari faoliyatining huquqiy asoslari progressiv rivojlanib bormoqda. Dastlab umumiy xarakterga ega bo'lgan normalar tobora aniqlashtirilib, batafsillashtirilmoqda. Bu esa qo'shma tergov guruhlarining samarali faoliyat yuritishi uchun zarur huquqiy bazani shakllantirish imkonini bermoqda.

O'zbekiston Respublikasining milliy qonunchiligida qo'shma tergov guruhlari faoliyatini tartibga soluvchi normalar yetarli darajada shakllanmagan. Jinoyat-protsessual kodeksda xalqaro hamkorlik masalalariga bag'ishlangan 64-bob mavjud bo'lsa-da, unda qo'shma tergov guruhlari to'g'risida maxsus normalar nazarda tutilmagan. Bu esa amaliyotda bir qator muammolarni keltirib chiqarmoqda. Xususan, qo'shma tergov guruhlarini tashkil etish tartibi, guruh a'zolarining huquqiy maqomi, dalillarning maqbulligi kabi masalalar huquqiy jihatdan tartibga solinmagan.

O‘zbekiston Respublikasining 2001-yil 29-avgustdagi “Prokuratura to‘g‘risida”gi 257-II-son Qonunida ham xalqaro hamkorlik masalalari yuzaki tartibga solingan. Qonunning 52-moddasida prokuratura organlarining xorijiy davlatlarning vakolatli organlari bilan hamkorlik qilish vakolati nazarda tutilgan, xolos. Qo‘shma tergov guruhlarini faoliyati bilan bog‘liq aniq normalar ushbu qonunda ham mavjud emas.

O‘zbekiston Respublikasining 2012-yil 25-dekabrdagi “Tezkor-qidiruv faoliyati to‘g‘risida”gi O‘RQ-344-son Qonunida ham xalqaro hamkorlik masalalari yetarlicha tartibga solinmagan. Qonunda tezkor-qidiruv faoliyati sohasida xalqaro hamkorlikni amalga oshirish imkoniyati nazarda tutilgan bo‘lsa-da, qo‘shma tergov guruhlarini faoliyatini tartibga soluvchi maxsus normalar mavjud emas.

Milliy qonunchilikdagi bu bo‘shliqni to‘ldirish uchun qo‘shma tergov guruhlarini faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni implementatsiya qilish zarur. Implementatsiya jarayonida xorijiy davlatlarning ilg‘or tajribasini inobatga olish maqsadga muvofiq. Bu borada, ayniqsa, Yevropa Ittifoqi davlatlarining tajribasi e‘tiborga loyiq.

Yevropa Ittifoqida qo‘shma tergov guruhlarini faoliyati mukammal huquqiy bazaga asoslanadi. Yevropa Ittifoqi konvensiyasi asosida har bir a‘zo davlat o‘z milliy qonunchiligida qo‘shma tergov guruhlarining faoliyatini batafsil tartibga solgan. Masalan, Germaniya Jinoyat-protsessual kodeksining 93-paragrafidagi qo‘shma tergov guruhlarini tashkil etish va faoliyat yuritish tartibi aniq belgilangan. Fransiya Jinoyat-protsessual kodeksining 695-2-moddasida esa qo‘shma tergov guruhlarini a‘zolarining vakolatlari, huquq va majburiyatlari batafsil tartibga solingan.

Yevropa Ittifoqida qo'shma tergov guruhlari faoliyatini muvofiqlashtiruvchi maxsus tuzilma - Evrojust faoliyat yuritadi. Evrojust qo'shma tergov guruhlarini tashkil etishda huquqiy va tashkiliy yordam ko'rsatadi, guruhlar faoliyatini muvofiqlashtiradi, xarajatlarni moliyalashtirish masalalarini hal etadi. Bu tuzilma qo'shma tergov guruhlarining samarali faoliyat yuritishida muhim rol o'ynaydi.

MDH davlatlarining tajribasi ham e'tiborga loyiq. Rossiya Federatsiyasining Jinoyat-protsessual kodeksida qo'shma tergov guruhlari faoliyati alohida moddalarda tartibga solingan. Kodeksning 163.1-moddasida qo'shma tergov guruhlarini tashkil etish asoslari va tartibi, guruh rahbari va a'zolarining vakolatlari, dalillarning maqbulligi masalalari o'z aksini topgan. Qozog'iston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksida ham qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid maxsus normalar mavjud.

Xorijiy tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, qo'shma tergov guruhlari faoliyatini samarali tashkil etish uchun quyidagi asosiy masalalar huquqiy tartibga solinishi zarur:

qo'shma tergov guruhlarini tashkil etish asoslari va tartibi; guruh rahbari va a'zolarining huquqiy maqomi; guruh a'zolari tomonidan to'plangan dalillarning maqbulligi;

xarajatlarni taqsimlash tartibi; guruhlar faoliyatini muvofiqlashtirish mexanizmlari.

O'zbekiston Respublikasida qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni implementatsiya qilishning quyidagi yo'nalishlarini taklif etish mumkin:

Birinchidan, Jinoyat-protsessual kodeksga “Qo‘shma tergov guruhlari” deb nomlangan yangi bobni kiritish zarur. Bu bobda qo‘shma tergov guruhlarining tushunchasi va maqsadlari, guruhlarni tashkil etish asoslari va tartibi, guruh rahbari va a’zolarining vakolatlari, dalillarning maqbulligi shartlari, xarajatlarni taqsimlash tartibi kabi masalalar aniq belgilanishi kerak.

Ikkinchidan, “Huquqni muhofaza qiluvchi organlarning xalqaro hamkorligi to‘g‘risida”gi qonun qabul qilish va unda qo‘shma tergov guruhlari faoliyatiga oid maxsus bobni nazarda tutish maqsadga muvofiq. Bu qonunda xalqaro hamkorlikning barcha shakllari, jumladan, qo‘shma tergov guruhlari faoliyati kompleks tartibga solinishi kerak.

Uchinchidan, qo‘shma tergov guruhlari faoliyatini muvofiqlashtiruvchi maxsus tuzilma tashkil etish zarur. Bu tuzilma guruhlarni tashkil etishda huquqiy va tashkiliy yordam ko‘rsatish, guruhlar faoliyatini muvofiqlashtirish, xarajatlarni moliyalashtirish masalalarini hal etish vakolatiga ega bo‘lishi kerak.

To‘rtinchidan, qo‘shma tergov guruhlari faoliyatini moliyalashtirish mexanizmlarini yaratish zarur. Buning uchun davlat byudjetidan maxsus mablag‘lar ajratilishi va ulardan foydalanish tartibi belgilanishi kerak.

Beshinchidan, qo‘shma tergov guruhlari faoliyati sohasida xalqaro hamkorlikni yanada kengaytirish zarur. Buning uchun mavjud xalqaro shartnomalar doirasidagi hamkorlikni faollashtirish va yangi ikki tomonlama hamda ko‘p tomonlama shartnomalar tuzish maqsadga muvofiq.

Oltinchidan, qo‘shma tergov guruhlari faoliyati sohasida kadrlar tayyorlash va malakasini oshirish tizimini takomillashtirish zarur. Buning uchun o‘quv dasturlari ishlab chiqish, xalqaro tajriba almashish dasturlarini yo‘lga qo‘yish, amaliy seminar va treninglar tashkil etish kerak.

Yettinchidan, qo'shma tergov guruhlari faoliyati sohasida xalqaro standartlarni joriy etish zarur. Buning uchun xalqaro tashkilotlar tomonidan ishlab chiqilgan standartlar va tavsiyalarni o'rganish va ularni milliy qonunchilikka implementatsiya qilish kerak.

Yuqorida keltirilgan takliflarning amalga oshirilishi qo'shma tergov guruhlari faoliyatining samarali huquqiy bazasini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, transnatsional jinoyatchilikka qarshi kurashda xalqaro hamkorlikni yanada rivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga implementatsiya qilish dolzarb ahamiyatga ega (Xodjayev, 2022). Bu jarayon kompleks yondashuvni talab etadi va bir qator muhim masalalarni hal etishni nazarda tutadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, xalqaro tajriba va milliy xususiyatlarni inobatga olgan holda implementatsiya qilingan normalar qo'shma tergov guruhlarining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi (Božović, 2022). Yevropa Ittifoqi tajribasi bu borada alohida ahamiyatga ega bo'lib, u qo'shma tergov guruhlarining faoliyatini tartibga solishning eng samarali modelini taqdim etadi (Bachmaier Winter, 2023).

Shuningdek, MDH davlatlari tajribasi ham O'zbekiston uchun muhim ahamiyat kasb etadi, chunki bu mamlakatlar huquq tizimining o'xshashligi va umumiy huquqiy an'analarning mavjudligi implementatsiya jarayonini yanada samarali qilishi mumkin (Zahidov, 2021). Rossiya va Qozog'iston tajribasi shuni ko'rsatadiki, qo'shma tergov guruhlari faoliyatini milliy qonunchilikda tartibga solish jinoyatchilikka qarshi kurashda sezilarli natijalar bermoqda (Petrić, 2021).

Xalqaro ekspertlarning ta'kidlashicha, qo'shma tergov guruhlari faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan ularning huquqiy maqomining aniq belgilanganligi va faoliyat mexanizmlarining puxta ishlab chiqilganligiga bog'liq (Block, 2020). Bu esa, o'z navbatida, milliy qonunchilikda tegishli normalarning mavjudligini taqozo etadi.

Vermeulen va hamkasblarining (2019) tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, qo'shma tergov guruhlarining muvaffaqiyatli faoliyati uchun quyidagi asosiy shartlar mavjud bo'lishi kerak:

- huquqiy asoslarning mukammalligi;
- aniq tashkiliy tuzilma;
- moliyaviy ta'minotning barqarorligi;
- kadrlarning yuqori malakasi;
- xalqaro hamkorlikning samarali mexanizmlari.

Qo'shma tergov guruhlari faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan milliy qonunchilikda ularning vakolatlarining qay darajada aniq belgilanganligiga bog'liq. Bu esa O'zbekiston qonunchiligini takomillashtirish jarayonida alohida e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan jihatlardan biridir.

Rijken (2023) o'z tadqiqotlarida qo'shma tergov guruhlarining kelajakdagi rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilib, ularning faoliyatini tartibga solishda yangi yondashuvlar zarurligini ta'kidlaydi. Bu esa O'zbekiston qonunchiligini takomillashtirishda nafaqat mavjud xalqaro tajribani, balki zamonaviy tendensiyalarni ham hisobga olish zarurligini ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, o'tkazilgan tadqiqot natijasida qo'shma tergov guruhlari faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni O'zbekiston

Respublikasi qonunchiligiga implementatsiya qilish borasida bir qator muhim xulosalarga kelindi.

Birinchidan, zamonaviy sharoitda jinoyatchilikka qarshi kurashda xalqaro hamkorlikning eng samarali shakllaridan biri qo'shma tergov guruhlarini ekanligi aniqlandi. Tadqiqotlari ko'rsatganidek, qo'shma tergov guruhlarini transnatsional jinoyatlarni tergov qilishda yuqori natijadorlikni ta'minlaydi. Bu esa mazkur institutni rivojlantirish zaruratini belgilab beradi.

Ikkinchidan, qo'shma tergov guruhlarini faoliyatining xalqaro-huquqiy asoslari progressiv rivojlanib bormoqda. BMT, Yevropa Ittifoqi va MDH doirasida qabul qilingan xalqaro-huquqiy hujjatlar bu sohada mustahkam huquqiy baza yaratish imkonini bermoqda. Yevropa Ittifoqi doirasidagi huquqiy mexanizmlar alohida e'tiborga loyiq bo'lib, ular qo'shma tergov guruhlarining eng samarali modelini taqdim etadi.

Uchinchidan, O'zbekiston Respublikasining milliy qonunchiligida qo'shma tergov guruhlarini faoliyatini tartibga soluvchi normalar yetarli darajada shakllanmagan. Bu holat amaliyotda bir qator muammolarni keltirib chiqarmoqda. Milliy qonunchilikdagi bo'shliqlarni to'ldirish uchun xalqaro-huquqiy normalarni implementatsiya qilish zarur.

To'rtinchidan, xorijiy mamlakatlar tajribasi qo'shma tergov guruhlarini faoliyatini samarali tashkil etishning turli modellarini taqdim etadi. Har bir model o'ziga xos afzallik va kamchiliklarga ega. O'zbekiston uchun eng maqbul model milliy xususiyatlarni va xalqaro tajribaning eng yaxshi jihatlari uyg'unligini ta'minlashi kerak.

Beshinchidan, qo'shma tergov guruhlarini faoliyatiga oid xalqaro-huquqiy normalarni implementatsiya qilishning aniq yo'nalishlari va mexanizmlari ishlab

chiqildi. Bu jarayonda tizimli yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Implementatsiya jarayonida qonunchilikni takomillashtirish, institutsional mexanizmlarni yaratish va kadrlar salohiyatini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratish lozim.

Oltinchidan, tadqiqot natijasida qo'shma tergov guruhleri faoliyatining samaradorligini belgilovchi asosiy omillar aniqlandi. Bu omillar qatoriga huquqiy bazaning mukammalligi, institutsional mexanizmlarning mavjudligi, moliyaviy ta'minotning barqarorligi va kadrlarning malakasi kiradi.

Yettinchidan, implementatsiya jarayonining istiqbolli yo'nalishlari belgilandi. Kelajakda qo'shma tergov guruhlarining roli yanada ortib boradi. Bu esa implementatsiya jarayonini tezlashtirish zaruratini belgilab beradi.

Tadqiqot natijalarining amaliy ahamiyati shundaki, ishlab chiqilgan taklif va tavsiyalar qo'shma tergov guruhleri faoliyatining huquqiy asoslarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, transnatsional jinoyatchilikka qarshi kurashda xalqaro hamkorlikni yanada rivojlantirish imkonini beradi. Kelajak tadqiqotlari uchun qo'shma tergov guruhleri faoliyatining yangi shakllarini o'rganish, zamonaviy texnologiyalarning bu sohadagi rolini tadqiq etish va xalqaro hamkorlikning innovatsion mexanizmlarini ishlab chiqish tavsiya etiladi. Shuningdek, qo'shma tergov guruhleri faoliyatining samaradorligini baholash mezonlarini ishlab chiqish va ularning amaliyotdagi natijalarini monitoring qilish tizimini yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bachmaier Winter, L. (2023). Joint investigation teams in the European Union: Concepts, regulations and practice. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 31(1), 26-49. <https://doi.org/10.1163/15718174-bja10001>
2. Block, L. (2020). Joint Investigation Teams: The panacea for fighting organised crime? *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 28(2), 184-205. <https://doi.org/10.1163/15718174-02802002>
3. Božović, V. (2022). Joint investigation teams as a mechanism of international cooperation in criminal matters. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series*, 6, 368-389. <https://doi.org/10.25234/eclic/6589>
4. Council of Europe. (2017). *Joint investigation teams practical guide*. Council of Europe Publishing.
5. Kert, R., & Lehner, A. (2021). Joint Investigation Teams: European and international legal framework. In R. Kert (Ed.), *Vielfalt des Strafrechts im internationalen Kontext* (pp. 269-286). Neuer Wissenschaftlicher Verlag.
6. Nagy, J. (2018). The present and future of joint investigation teams. *European Police Science and Research Bulletin*, 17, 81-90.
7. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat-protsessual kodeksi. (2021). O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami.
8. Petrić, S. (2021). Cross-border cooperation in criminal matters: Joint investigation teams. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series*, 5, 405-423. <https://doi.org/10.25234/eclic/5522>

9.Rijken, C. (2023). Joint Investigation Teams: The way forward. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 31(1), 3-25. <https://doi.org/10.1163/15718174-bja10002>

10.Sözüer, A., & Yılmaz, B. (2022). International cooperation in criminal matters: A comparative analysis of joint investigation teams. Journal of Legal Studies, 79, 45-68.

11. United Nations Office on Drugs and Crime. (2020). Manual on mutual legal assistance and extradition. United Nations.

12.Vermeulen, G., De Bondt, W., & Van Damme, Y. (2019). EU cross-border gathering and use of evidence in criminal matters: Towards mutual recognition of investigative measures and free movement of evidence? Maklu Publishers.

13.Vogler, R. (2023). The development of joint investigation teams in international criminal justice. Criminal Law Forum, 34(1), 51-76. <https://doi.org/10.1007/s10609-022-09455-3>

14.Xodjaev, J. (2022). O'zbekiston Respublikasining jinoyat protsessida xalqaro hamkorlik institutini takomillashtirish. Yuridik fanlar axborotnomasi, 2022(3), 89-98.

15.Zahidov, B. (2021). Jinoyat protsessida xalqaro hamkorlikning huquqiy asoslari. Huquq va burch, 2021(5), 12-15.

16.Block, L. (2020). Joint Investigation Teams: The panacea for fighting organised crime? European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 28(2), 184-205. <https://doi.org/10.1163/15718174-02802002>

17.Council of Europe. (2017). Joint investigation teams practical guide. <https://rm.coe.int/16807312b5>

18.Kert, R. (2021). Joint Investigation Teams: European and international legal framework. In R. Kert & A. Lehner (Eds.), Vielfalt des Strafrechts im internationalen Kontext: Festschrift für Frank Höpfel zum 75. Geburtstag (pp. 269-286). Neuer Wissenschaftlicher Verlag.

19.Nagy, J. (2018). The present and future of joint investigation teams. European Police Science and Research Bulletin, 17, 81-90.

20.O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat-protsessual kodeksi. (2021). <https://lex.uz/docs/111460>

21.Rijken, C. (2023). Joint Investigation Teams: The way forward. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 31(1), 3-25. <https://doi.org/10.1163/15718174-bja10002>

22.United Nations Office on Drugs and Crime. (2020). Manual on mutual legal assistance and extradition. United Nations.

23.Vermeulen, G., De Bondt, W., & Van Damme, Y. (2019). EU cross-border gathering and use of evidence in criminal matters: Towards mutual recognition of investigative measures and free movement of evidence? Maklu Publishers.